

Sygn. akt **IC 1940/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w Wydziale I Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący SSR Mariusz Kubiczek

Protokolant st. sekr. sądowy Karolina Bieniek

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2017 roku w Tomaszowie Maz.

przy udziale -----

na rozprawie

sprawy z powództwa – I. W.

przeciwko – Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.

o odszkodowanie i rentę

orzeka:

1/ zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki I. W. :

- kwotę 50.000,00 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) tytułem odszkodowania z powodu znacznego pogorszenia jej sytuacji życiowej z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 12 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty,

- kwotę 5.800,00 zł (pięć tysięcy osiemset złotych) tytułem skapitalizowanej renty alimentacyjnej za okres od dnia 1 marca 2014 roku do dnia 31 lipca 2016 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 12 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty,

- kwoty po 200,00 zł (dwieście złotych) miesięcznie tytułem renty alimentacyjnej, płatnej do ostatniego dnia miesiąca, poczynając od miesiąca sierpnia 2016 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności poszczególnych rat,

2/ oddala powództwo w pozostałym zakresie,

3/ zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki I. W. kwotę 7.217,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

4/ nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa /Sądu Rejonowego/ od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 2.864,40 zł (dwa tysiące osiemset sześćdziesiąt cztery i 40/100 złotych) tytułem częściowego zwrotu kosztów sądowych w postaci nieuiszczonej opłaty od uwzględnionej części powództwa,

5/ odstępuje od obciążenia powódki zwrotem kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa /Sądu Rejonowego/ od oddalonej części powództwa.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 12 sierpnia 2016 roku, powódka I. W. - reprezentowany przez radcę prawnego, domagała się zasądzenia od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W.;

- kwoty 60.000,00 złotych tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci syna A. M., z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

- kwoty po 200,00 złotych miesięcznie, poczynając od dnia wniesienia powództwa do czasu ustąpienia przesłanek alimentacji powódki, płatnej do ostatniego dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności, tytułem renty alimentacyjnej,

- kwoty 5.800,00 złotych tytułem skapitalizowanej renty alimentacyjnej za okres od dnia 1 kwietnia 2014 roku do dnia wniesienia powództwa /29 miesięcy x 200,00 złotych/ wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów procesu /k-2 i następne/.

Pozwany – Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W., zastąpiony przez radcę prawnego, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz strony pozwanej od powódki zwrotu kosztów procesu /k-91 -odpowiedź na pozew/.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana podniosła, że w procesie likwidacji zgłoszonej szkody wypłacono powódce świadczenia z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego za śmierć syna /65.000,00 zł/ oraz zwrot kosztów pogrzebu /11.152,17 zł/. Natomiast pozwany odmówił wypłaty świadczenia na podstawie art. 446 § 3 k.c. z uwagi na brak przesłanek do przyjęcia, iż doszło do znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powódki pozostającego w związku p[przyczynowym ze śmiercią syna powódki. /k-92 i następne – odpowiedź na pozew/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny;

W dniu 10 lutego 2014 roku na trasie K-74, na odcinku J.- W. doszło do zderzenia pojazdów, w wyniku którego śmierć na miejscu zdarzenia poniósł syn powódki A. M. oraz sprawca wypadku. Postępowanie karne zostało umorzone z uwagi na śmierć sprawcy wypadku.

Ubezpieczyciel sprawcy wypadku-pozwane Towarzystwo w trakcie likwidacji szkody wypłaciło powódce; tytułem zadośćuczynienia kwotę 65.000,00 złotych oraz tytułem zwrotu kosztów pogrzebu kwotę 1.152,17 złotych.

/okoliczność bezsporna k-3 odwrót, k-92/.

A. M. mieszkał i pracował w Wielkiej Brytanii, dokąd wyjechał w latach 2004- 2005. Prowadził tam własną firmę. Do Polski przyjeżdżał średnio raz w miesiącu, odwiedzał matkę I. W. i przywoził jej żywność, odzież, środki czystości, sprzęt AGD, sprzęt wyposażenia mieszkania. Wspierał matkę finansowo, w tym również przelewając na jej konto bankowe różne kwoty od 60,00 złotych /kwota minimalna/. Za okres od miesiąca lutego 2011 roku do listopada 2013 roku łączna kwota przelewów opiewa na kwotę 45.100,00 złotych.

W 2013 roku wykryto u powódki I. W. chorobę nowotworową. A. W. przyjechał wtedy do kraju i przebywał przez trzy miesiące. W tym czasie zorganizował dla matki leczenie prywatnie /chemioterapię, leczenie operacyjne/ w klinice w W.. Woził matkę na zabiegi chemioterapii.

Warunki życia powódki uległy poprawie /od 2011 roku/, nie pożyczala już pieniędzy na życie, np. od sąsiadki. Powódka I. W. liczy obecnie 65 lat, otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 1.200,00 złotych miesięcznie /netto/. Mieszka z mężem Z. W., z którym od 2004 roku są w związku małżeńskim. Mieszkają w domu jednorodzinnym. Mąż powódki miał lokal mieszkalny w T. przy ul. (...), który przez pół roku wynajmował. Po śmierci syna powódki lokal ten przekazał w darowiźnie K. M. – drugiemu z synów powódki. Z. W. /lat 53/ jest z zawodu pracownikiem budowlanym i zarabia najniższą krajową.

A. M. mieszkał w Wielkiej Brytanii w wynajętym mieszkaniu. Posiadał samochód F. (...). Do Anglii sprowadził brata K. M. do pracy i kiedy urodziły mu się dzieci, A. M. sam opłacał czynsz za wynajmowane wspólnie mieszkanie w

wysokości 850 funtów. Według K. M. jego brat A. zarabiał do 4.500 funtów miesięcznie. A. M. od roku 2010 spotkał się z I. S., mieszkającą w K.. Mieli wspólne plany, wspólnego mieszkania w K., złożyli wniosek w banku o kredyt na zakup mieszkania. Razem partycypowali w opłatach bieżących rachunków.

Powódka z uwagi na stan zdrowia, dalszy rozwój choroby nowotworowej, zmuszona była poddać się kolejnej operacji -w Klinice w L. w 2016 roku oraz zabiegom chemoterapii. Spowodowało to konieczność zapożyczenia się przez powódkę, wg jej męża na kwotę około 15.000,00 złotych /k-133/. Powódka kontynuuje leczenie onkologiczne w Klinikach w W., L. i G.. Powódka zmuszona była pożyczyć pieniądze na zakup opału na zimę /k-185 odwrót/.

/dowód; dokumentacja wraz z tłumaczeniem dotycząca udziału w spółce k- 168 do k-181, przelewy bankowe k-22 do k-33, dokumentacja medyczna powódki k-34 do k-49, zeznania podatkowe powódki k-128 do k-152, zeznania świadków; H. G. k-132 odwrót do k-133, Z. W. k-133 do k- 133odwrót, I. S. k-165 odwrót, K. M. k-165 odwrót do k-166, przesłuchanie powódki k-185 odwrót – k-132 odwrót/.

Sąd zważył, co następuje;

Powództwo zasługuje na jego uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy ustalony został przez Sąd w oparciu o zeznania świadków – wskazanych w części pierwszej uzasadnienia oraz dowód z powołanych dokumentów.

Zeznania przesłuchanych świadków pozostają ze sobą w zgodności tworząc logiczną całość. Zeznania te znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Sąd dał wiarę tym zeznaniom. Z zeznań tych wynika w sposób jednoznaczny, że zmarły tragicznie A. M. stale i dobrowolnie dostarczał matce środków utrzymania. Świadczenie swoje spełniał w pieniądzu ale też i poprzez osobiste starania /dostarczanie rzeczy, o których mowa była w pierwszej części uzasadnienia oraz w organizacji leczenia matki, gdy zdiagnozowano u niej chorobę nowotworową/. Pomoc dla powódki ze strony zmarłego jej syna zwiększyła się w okresie zdiagnozowania i leczenia choroby nowotworowej. Potwierdzają to wspomniane zeznania świadków – osób spoza rodziny powódki –H. G. /k-133/ oraz I. S. /konkubiny A. M. k-165 odwrót/. Twierdzenie strony pozwanej, iż leczenie powódki pokrywał NFZ /k-93/ w świetle powszechnej wiedzy o funkcjonowaniu służby zdrowia zdaje się być wyidealizowane i oderwane od rzeczywistości.

Przedstawione przez powódkę dowody wpłat /przelewów/ na jej rzecz ze strony syna A. M. /k-22 do k-33/ i obejmujący okres od lutego 2011 roku do listopada 2013 roku – na łączną kwotę 45.100,00 złotych, świadczą o stałym charakterze dostarczania środków utrzymania, ale też wskazują minimalną wartość w pieniądzu dostarczane pomocy. Materiał dowodowy, tu w szczególności w postaci zeznań świadków wskazuje jednoznacznie, że była to bezinteresowna pomoc ze strony zmarłego syna, a nie rodzaj pożyczki.

Status materialny zmarłego A. M. przedstawiają zeznania przesłuchanych świadków oraz potwierdzają /w dostateczny sposób/ dokumenty złożone przez powódkę /k- 168 do k-181/.

Stosownie do treści przepisu art. 446 § 2 k.c. osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Takiej samej renty mogą żądać inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania, jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego.

Roszczenie o rentę odszkodowawczą przysługuje dwóm grupom osób wymienionych w cytowanym przepisie. Niewątpliwie zmarły A. M. obciążony był ustawowym obowiązkiem alimentacyjnym z uwagi na pokrewieństwo /syn-matka/, ale też wypełniał dyspozycję z drugiej części powołanego przepisu /stale i dobrowolnie dostarczał środków utrzymania/. Nie mniej jednak odpowiedzialność strony pozwanej w realiach rozpoznawanej sprawy opierać się będzie o dyspozycję zdania pierwszego przepisu art. 446 § 2 k.c. Prawo do renty –jak utrwalono w doktrynie i judykaturze- nie jest zależne od tego, czy zmarły poszkodowany faktycznie dostarczał środki utrzymania na rzecz

osoby uprawnionej, zależy natomiast od tego, czy w chwili śmierci spełnione były przesłanki aktualizujące obowiązek alimentacyjny wobec tej osoby. Przy ustalaniu wysokości renty powinna być brana pod uwagę hipotetyczna wysokość świadczeń alimentacyjnych, do jakich byłby zobowiązany zmarły, a nie wysokość alimentów świadczonych przez zobowiązanego do chwili śmierci. /porusza Kodeks Cywilny Komentarz pod red. K. Pietrzykowskiego, C.H.Beck, Wyd. 5, 2008 rok/.

Należy uznać, że legitymację do wystąpienia z omawianym roszczeniem mają tylko te osoby, które w danej sytuacji faktycznej miałyby roszczenie alimentacyjne do zmarłego. W orzecznictwie wskazuje się, że przy określeniu wysokości renty na rzecz osoby, wobec której zmarły miał ustawowy obowiązek alimentacyjny, należy brać pod uwagę tylko usprawiedliwione potrzeby tej osoby /porusza- Kodeks Cywilny Komentarz pod red. E. Gniewek, C.H.Beck, Wyd. 4., 2010 rok/.

W świetle okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy ustawowy obowiązek alimentacyjny ciążyący na zmarłym A. M., nie był obowiązkiem hipotetycznym wynikającym tylko z przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, lecz posiadał realne podstawy. Żądanie zasądzenia renty alimentacyjnej w wysokości po 200,00 złotych miesięcznie, nie jest żądaniem wygórowanym i odpowiada uprawnionym potrzebom zobowiązanej powódki oraz możliwościom zarobkowym zmarłego zobowiązanego A. M..

Z tych też względów oraz na podstawie art. 446 § 2 k.c. orzekł Sąd o zasądzeniu renty alimentacyjnej, a za okres poprzedzający wniesienie powództwa formie skapitalizowanej.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 446 § 3 k.c. sąd może ponadto przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Do kręgu najbliższych członków rodziny zaliczyć niewątpliwie należy rodziców zmarłego.

Pogorszenie sytuacji życiowej polega na pogorszeniu obecnej sytuacji materialnej oraz utracie realnej możliwości polepszenia warunków życia w przyszłości /porusza wyrok SA w Poznaniu z dnia 2. 08. 2006 roku, (...) - OSA rok 2008, nr 3, poz.15, str.34, wyrok SN z dnia 2.12. 2009 roku, (...) 149)09-L./.

Pojęcie znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. obejmuje nie tylko pogorszenie sytuacji materialnej osoby bliskiej, ale także pogorszenie jej położenia w aspekcie pozaekonomicznym. Stosowne odszkodowanie z tego tytułu mieści w sobie także rekompensatę uszczerbku o charakterze niemajątkowym /krzywdy/ chociażby w postaci utraty osoby, na pomoc i wsparcie której najbliższy członek rodziny mógł liczyć w późniejszym czasie, kiedy pomocy tej i wsparcia będzie potrzebował /porusza- wyrok SN z dnia 16. 04. 2008 roku, V CSK 544)07-L./.

W realiach niniejszej sprawy w sposób oczywisty jawi się, iż sytuacja życiowa, a w tym i majątkowa powódki uległa znacznemu pogorszeniu. Wsparcie ze strony zmarłego syna datowane /udokumentowane/ przynajmniej od roku 2011, pozwoliło powódce na życie w godziwych warunkach. Jak określili to świadkowie –poprawiły się jej warunki życia, nie musiała pożyczać pieniędzy, bo brakowało /k-133 świadek H. G./. Ponadto syn wspierał matkę i finansowo oraz poprzez osobiste starania w chorobie nowotworowej. Sytuacja powódki po śmierci syna A. M. uległa zmianie – pogorszyła się, stan chorobowy powódki wymusił poddanie się przez nią kolejnej operacji w Klinice w L. w 2016 roku oraz zabiegom chemoterapii. Spowodowało to konieczność zapożyczenia się przez powódkę, wg jej męża na kwotę około 15.000,00 złotych /k-133/. Powódka kontynuuje leczenie onkologiczne w Klinikach w W., L. i G.. Powódka zmuszona była pożyczyć pieniądze na zakup opału na zimę /k-185 odwrót/. Przedstawione okoliczności faktyczne, które w ocenie Sądu zasługują na wiarę, potwierdzają spełnienie przesłanki znacznego pogorszenia sytuacji materialnej powódki, ale także pogorszenie jej położenia w aspekcie pozaekonomicznym, gdyż nie może już liczyć na wsparcie syna A.. Choroba onkologiczna powódki nie może być tu traktowana jako stan przejściowy /jak przy zwykłym, epizodycznym i wyleczalnym schorzeniu/. Stan taki istniał za życia jej syna i istnieje dalej, a zatem rozpatrywany być musi jako element uprawnionych potrzeb powódki, które zaspakajał również jej zmarły syn.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd doszedł do przekonania, że kwota odszkodowania w wysokości 50.000,00 złotych będzie kwotą stosowną w rozumieniu powoływanego przepisu.

Dlatego też Sąd, uwzględniając powództwo, zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 50.000 złotych tytułem odszkodowania, a w pozostałej części powództwo oddalił.

Odsetki od zasądzonej kwoty przyjął od daty wniesienia pozwu, tj. od dnia 12 sierpnia 2016 roku, w oparciu o art. 481 § 1 k.c.. Co do określenia chwili wymagalności odsetek od zasądzonego zadośćuczynienia za krzywdę, czy też odszkodowania prezentowane są w judykaturze aż trzy różne stanowiska. Pierwsze opiera się na założeniu, że odszkodowanie należne z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jest wymagalne dopiero z datą wyrokowania. Zatem dopiero od daty wydania wyroku zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia pozostaje w zwłóce w zapłacie należnej kwoty. Od tej daty należą się uprawnionemu odsetki ustawowe / porusza; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1998 roku, II CKN 650)97- Lex nr 477665, wyrok SN z dnia 8 grudnia 1997 roku, I CKN 361)97 – Lex nr 477638, wyrok SN z dnia 30 października 2003 roku, IV CK 130)02 – Lex nr 82273/. Dodatkowo przyjmuje się także argumentację opartą na założeniu, że odsetki pełnią funkcję waloryzacyjną / porusza; wyrok SN z dnia 11 października 2002 roku, I CKN 1065/00 – Lex nr 332901/. Stąd ich zasądzenie za okres poprzedzający wyrokowanie przy równoczesnym ustaleniu wysokości zadośćuczynienia według cen z daty orzekania prowadziłby do nieuzasadnionego uprzywilejowania wierzyciela kosztem dłużnika /porusza; wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 roku, II CKN 605)00 – Lex nr 484718, wyrok SN z dnia 18 listopada 2003 roku, II CK 235)02 –Lex nr 165658/.

Drugie stanowisko wskazuje, że wymagalność zadośćuczynienia za krzywdę, czy też odszkodowania i związany z nią obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie /art. 481 § 1 k.c./ przypadają na moment doręczenia dłużnikowi odpisu pozwu lub wezwania go do spełnienia świadczenia /porusza; wyrok SN z dnia 18 września 1970 roku, II PR 257)70 – OSNC 1971r., nr 6, poz. 103, wyrok SN z dnia 14 kwietnia 1997 roku, II CKN 110)97 –Lex nr 550931, wyrok SN z dnia 19 lutego 2002 roku, II UKN 202)01 –Lex nr 564470, wyrok SN z dnia 22 lutego 2007 roku, I CSK 433)06 – Lex nr 274209/.

Z kolei trzecie stanowisko głosi, że nie ma podstaw do przyjęcia, że odsetki za opóźnienie winny być zawsze zasądzane od daty wezwania do zapłaty lub od daty wyrokowania, bowiem kwestia ta winna być oceniana i rozstrzygana indywidualnie w każdym konkretnym przypadku. /porusza; wyrok SA w Katowicach z dnia 7 września 2007 roku, I ACa 458)07- Lex nr 337315/.

W sprawie niniejszej przyjął Sąd za miarodajne stanowisko ostatnie z przedstawionych i o odsetkach orzekł od daty wniesienia powództwa.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. przyjmując zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy. Powódka wygrała sprawę w 84 %. Na koszty powódki składają się; wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 7.200,00 zł (rozporządzenie M.S. z dnia 22 października 2015 roku) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł. - w takiej wysokości przyznano zwrot kosztów procesu/.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie przepisu art.113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych /Dz. U. nr 167, poz. 1389 z późniejszymi zmianami/ w związku z art. 100 k.p.c. Na koszty te składa się opłata od pozwu, od uiszczenia której powódka została zwolniona- wysokości 3.410,00 złotych /pozwany przegrał w 84 % x 3.410,00 zł = 2.864,40 złotych i w takiej wysokości ściągnięto koszty sądowe/.